

ISSN 2181-6833

PEDAGOGIK MAHORAT

3
2023

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

3-son (2023-yil, aprel)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2023

22.	<i>SHADIYEV Feruz Jaxonovich</i>	Maktabgacha yosh davrida bola nutqini rivojlantirishda oilaning ijtimoiy-psixologik ta'siri	106
23.	<i>НИЯЗОВА Ситора Давроновна</i>	Модель формирования здорового образа жизни старших дошкольников	112
24.	<i>MADAMINOVA Yarkinoy Saparboyevna, RUZMETOVA Zuxra Shavkatovna</i>	Boshlang'ich sinflarda texnologiya darslarini tashkil etishning psixologik jihatlari	118
FILOLOGIYA VA TILLARNI O'QITISH			
25.	<i>OBIDOVA Shahodat Botirovna</i>	The challenges of teaching critical reading in English to middle school students	123
26.	<i>МАЛЛАЕВА Озода Махрамовна, МАЛЛАЕВА Мавжудахон Махрамовна</i>	Умумтаълим мактаб инглиз тили ўқитувчиларининг касбий ривожланишида узлуксиз диагностиканинг аҳамияти	128
27.	<i>HUSENOVA Aziza Sharipovna</i>	Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning tayanch kompetensiyasini takomillashtirish	134
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O'QITISH			
28.	<i>NARKULOV Odil Oltinbekovich</i>	Tabiiy fanlarni o'qitishda mobil ilovalardan foydalanishning pedagogik jihatlari	139
29.	<i>OCHILOVA Maxbuba Kamol qizi</i>	Umumiy kimyo fanidan anorganik birikmalarning muhim sinflari mavzusini o'qitishda muammoli vaziyat metodikasidan foydalanish (akademik litseylar misolida)	145
30.	<i>OLTIYEV Azizbek Bayramovich</i>	Aralashmalar va eritmalar doir masalalarni yechish bo'yicha metodik tavsiyalar	151
31.	<i>ЮНУСОВА Раъно Файбуллаевна</i>	Тиббиёт олий таълим муассасаларида физика фанини замонавий ўқитишнинг зарурияти	155
JISMONIY MADANIYAT VA SPORT			
32.	<i>NAZAROV Davron Baxtiyor o'g'li</i>	Yosh sambochilarda motivlar shakllanishining psixodiagnostikasi	160
33.	<i>ЖУРАЕВ Воҳиджон Мухаммедович</i>	Спортчи субъектив назоратининг даъвогарлик даражасига таъсири	165
SAN'AT			
34.	<i>SHAMSIYEV Sherzod Istamovich</i>	Oliy ta'lim muassasalarida xor va xorshunoslik mavzularini o'qitishni pedagogik texnologiyalar asosida tashkil qilish	171
MA'NAVIYAT VA TARBIIYA			
35.	<i>AXMEDOV Aminjon Amrullayevich</i>	Talabalarda oilaviy qadriyatlarga ijobiy munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	176
36.	<i>NABIYEV Muhrodbek Bobirovich</i>	Islom ta'limotida barkamol inson shaxsining ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini shakllantirishdagi roli	180
37.	<i>SAFOYEV Husen Aminovich</i>	Talabalarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning metodologik asoslari	185
38.	<i>SAMADOV Abdulaziz Ashurovich</i>	O'zgaruvchan ta'lim sharoitida harbiy rahbarning tarbiya tamoyillari	191
39.	<i>УСМАНОВА Феруза Саидахмедовна</i>	Олий таълим муассасалари талабаларининг маданият компетентлигини ривожлантиришнинг педагогик тизими	196
40.	<i>ABDURAXMANOV Sherzod Nazarbayevich</i>	O'quvchi yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda maktab va oilaning ahamiyati	200
PEDAGOGIK TA'LIMOTLAR TARIXI			
41.	<i>QO'LDOSHEV Rustambek Avezmurodovich</i>	XX asr boshlarida jadid maktablarining tashkil etilishi va o'qitish usullari	206

ONA TILI VA O‘QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA O‘QUVCHILARNING TAYANCH KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH

Husenova Aziza Sharipovna,
Buxoro davlat universiteti
tayanch doktoranti
a.sh.husenova@buxdu.uz

Maqolada ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida o‘quvchilarning tayanch kompetensiyasini takomillashtirish xususidagi fikrlar bayon etilgan. Boshlang‘ich sinf ona tili va o‘qish darslarining asosiy vazifasi o‘quvchilarni o‘quv faoliyatiga tayyorlash, o‘zaro muloqotga kirisha oladigan, o‘z fikrini har qanday sharoitda bayon eta oladigan, boshqalarga tushunarli tarzda yetkaza olish ko‘nikmasini rivojlantirish, barkamol shaxsni tarbiyalashdan iborat.

Kalit so‘zlar: *boshlang‘ich ta‘lim, tayanch kompetensiya, kompetensiya, ona tili va o‘qish savodxonligi, nutq, nutq madaniyati, o‘quvchilar, o‘qituvchi.*

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ БАЗОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ НА УРОКАХ ЧТЕНИЯ И РОДНОГО ЯЗЫКА

В статье описаны идеи по совершенствованию базовой компетентности учащихся на занятиях по родному языку и грамотности чтения. Основной задачей уроков родного языка и чтения в начальной школе является подготовка учащихся к учебной деятельности, развитие умения общаться, выражать своё мнение в любой ситуации, чётко общаться с другими, воспитывать всесторонне развитую личность.

Ключевые слова: *начальное образование, базовая компетентность, компетентность, родной язык и грамотность чтения, речь, речевая культура, учащиеся, учитель.*

IMPROVING STUDENTS' BASIC COMPETENCE IN MOTHER LANGUAGE AND READING LITERACY LESSONS

The article describes the ideas on improving the basic competence of students in the classes of mother tongue and reading literacy. The main task of elementary school mother tongue and reading classes is to prepare students for educational activities, to develop the ability to communicate, to express one's opinion in any situation, to communicate clearly to others, and to educate a well-rounded person.

Key words: *primary education, basic competence, competence, mother tongue and reading literacy, speech, speech culture, students, teacher.*

Kirish. Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida ona tili va o‘qish savodxonligi fanini o‘qitishning maqsadi o‘quvchilarda og‘zaki va yozma nutq ko‘nikmasini, ijodiy fikrlash malakasini, kitobxonlik va nutq madaniyatini rivojlantirishdan iborat. Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarining tashkil etilishi o‘quvchilarning muloqot ko‘nikmasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Chunonchi, 2020-yilda qabul qilingan “Milliy o‘quv dasturi”da boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining nutqiy ko‘nikmasini rivojlantirishga alohida ahamiyat berilgan bo‘lib, bunda o‘qib tushunish, tinglab tushunish kompetensiyalarini shakllantirish bosh maqsad sifatida qaraladi. Bugungi kunda boshlang‘ich sinf darsliklarini yangilash sohasida olib borilayotgan islohotlardan biri O‘zbekiston ta‘lim tizimini rivojlangan mamlakatlar ta‘limi yutuqlarini amaliyotga tatbiq etishdan iborat. Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida tayanch kompetensiyalarni takomillashtirish o‘qituvchi va o‘quvchi faoliyatining o‘zaro hamkorligiga bog‘liq metodik jarayon sanaladi. Metodik manbalarda o‘qituvchi va o‘quvchi faoliyatini integratsiyalash orqali o‘qitish tizimi murakkab jarayon bo‘lib, unda o‘quv materiallari va o‘quv topshirig‘ini bajarish jarayonida o‘qituvchining tashkil etish-boshqarish-nazorat qilish-baholash shaklidagi faoliyati yetakchi sanaladi. Shuningdek, o‘qituvchi o‘quv materialini o‘quvchilarga turli metodlar vositasida yetkazadi. Biz yuqorida ta‘kidlagan to‘rtlik tizim o‘quvchilarning bilish jarayonining faollashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tayanch kompetensiyalar shaxsning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvini ta‘minlab, uning jamiyatdagi mavqeyini mustahkamlaydi. O‘quvchilarning tayanch kompetensiyalarni o‘zlashtirish asosida muvaffaqiyatli shakllanishi uning jamiyat madaniy ma‘rifiy hayotida faol ishtirok etishga yo‘l ochadi. Jamiyatning o‘zi

shaxsni ijtimoiylashtiruvchi asosiy subyekt hisoblanadi. U har bir shaxsni o‘z qiyofasiga moslashtirish imkoniyatiga ega. Shu bilan bir qatorda jamiyat shaxsning ijtimoiylashuviga ta’sir ko‘rsatadi. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarni jamiyatga integratsiyalash amalga oshadi. Shunga ko‘ra, shaxs jamiyatda faoliyat ko‘rsatishi uchun tayanch kompetensiyalarga ega bo‘lishi lozim. Har bir shaxs muloqot jarayonida o‘zi uchun ahamiyatli bo‘lgan qadriyatlarni o‘zlashtiradi.

Natijalar. Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida o‘quvchilarning tayanch kompetensiyasini takomillashtirishda, o‘quvchilarning motivlar tizimi va ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi.

Tayanch kompetensiyalar yordamida o‘quvchilar o‘zlari mansub bo‘lgan jamiyatdagi odob me’yorlari, madaniyatga oid bilimlar va qadriyatlar, ma’naviy-axloqiy bilimlarni o‘zlashtiradilar. Ular o‘zlari uchun ahamiyatli bo‘lgan insonlar ya’ni o‘qituvchilari, ota-onalari, tengdoshlari bilan muloqot jarayonida muayyan qadriyatlar va madaniy-ma’rifiy yondashuvlarni egallaydilar.

Tayanch kompetensiyalarga ega bo‘lgan shaxs jamiyat hayotida faol ishtirok etadi, uning rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shaxsning jamiyat hayotida faol ishtirok eta olishi unda shakllangan kompetensiyalarga bevosita bog‘liq. Tayanch kompetensiyalar yordamida inson madaniy va moddiy boylklarning mohiyatini anglaydi, uni o‘zlashtiradi, shaxslararo muloqotga kirishadi, o‘zining fuqarolik pozitsiyasini namoyon etadi, fan-texnika yutuqlarini o‘zlashtiradi va ulardan o‘z o‘rnida foydalanadi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida bilimlarni o‘zlashtirishning pedagogik va psixologik muammolari chet ellik hamda respublikamiz mutaxassislari tomonidan ko‘pgina adabiyotlarda yoritilgan. Kichik maktab o‘quvchilarining o‘qish ko‘nikmalarini shakllantirish muammosi V.P.Ostrogorskiy, N.A.Rubakina, M.A.Ribnikova, L.S.Vigotskiy, L.A.Mosunova, A.G.Asmolov, L.Y.Nevuyeva, A.A.Zubchenko, M.P.Voyushina, V.P.Sinenko, N.N.Svetlovskaya kabi olimlarning asarlarida o‘z ifodasini topgan. Keyinchalik ular o‘qish jarayonini qanday tashkil etish kerakligini, o‘quvchilar matn ustida ishlash shakllarini aniqladilar va tavsifladilar.

Respublikamiz pedagog va psixolog olimlaridan A.T.Boltayeva, V.Y.Sviridova, B.R.Adizov, K.Qosimova, Sh.O‘.Nurullayeva, I.M.Mirziyotov, U.A.Masharipova, Sh.U.Sariyev, Y.A.Po‘lotovalarning tadqiqotlarida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining aqliy qobiliyati, diqqati hamda fikrlash darajasini faol rivojlantirish masalalari o‘rganilgan [1].

Munozara. O‘quvchilarda nutqiy kompetensiyani rivojlantirish hamda grammatikaga oid bilimlarni (fonetika, leksikologiya, so‘zning tarkibi, so‘z yasalishi, morfologiya, sintaksis, yozuv va imlo, tinish belgilari, nutq uslublariga oid tushunchalarni) shakllantirish va rivojlantirish hamda ona tilining keng imkoniyatlaridan unumli foydalangan holda fikrini to‘g‘ri va ravon bayon eta olish ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan lingvistik kompetensiyalarni shakllantirishdan iborat. Boshlang‘ich ta’limning ona tili fani o‘quv dasturi o‘quvchilarda kompetensiyalarni shakllantirishga yo‘naltirilgan Davlat ta’lim standarti talablaridan kelib chiqib tuzildi. Ushbu o‘quv dasturida 1-4-sinf o‘quvchilarida tayanch hamda fanga oid (nutqiy va lingvistik) kompetensiyalarning elementlarini shakllantirish ko‘zda tutilgan.

Boshlang‘ich ta’limda – o‘quvchilarning savodxonligini ta’minlash, ularni og‘zaki va yozma nutqida adabiy nutq me’yorlariga rioya qilishga o‘rgatishdan iborat. Mazkur ona tili o‘quv dasturi quyidagi bo‘limlarni o‘z ichiga oladi:

1. Savodga o‘rgatish va nutq o‘stirish.

2. Fonetika, grammatika, imlo va nutq o‘stirish.

Savodga o‘rgatish jarayoni tayyorgarlik va alifbe davridan tashkil topadi. Tayyorgarlik va alifbe davrida ta’lim savodga o‘rgatishning tahlil-tarkib (analitik-sintetik) tovush usulida amalga oshiriladi. Savodga o‘rgatishning tahlil-tarkib usuliga ko‘ra matndan gap, gapdan so‘z, so‘zdan bo‘g‘in va tovush, yoki aksincha, tovush > bo‘g‘in > so‘z > gap > matn uzviy aloqada butundan bo‘lakka, bo‘lakdan butunga qarab tahlil-tarkib qilinadi. Bu esa o‘quvchilar tafakkur faoliyatini ongillik, tushunarlilik, mantiqiylik, didaktik mezonlar asosida rivojlantirish imkoniyatini vujudga keltiradi. Boshlang‘ich ta’limning ilk savodga o‘rgatish davridanoq, o‘quvchilar nutqini yangi so‘zlar hisobiga boyitishga alohida e’tibor qaratiladi.

Ona tili va o‘qish savodxonligi darslariga quyidagicha talablar qo‘yiladi. Jumladan: **didaktik talablar:**

o‘quvchi tomonidan o‘quv materiallarining to‘liq o‘zlashtirilishini ta’minlash;

matnlar axborot berishga emas, balki o‘quv fanining mazmun-mohiyatini tushuntirish maqsadlariga xizmat qilishi;

qiziqarli, lo‘nda va hamma uchun qulay va tabaqalashtirilgan bo‘lishi;

ilmiy dunyoqarashni shakllantirish, vatanparvarlik va millatlararo totuvlik talablariga javob berishi, aniq dalillarga asoslangan materiallardan tarkib topishi;

ta’limning kundalik hayot va amaliyot o‘rtasidagi bog‘liqligini ta’minlashga, olingan bilimlarni amaliyotda qo‘llay olish layoqatlari shakllantirilishiga, boshqa o‘quv fanlari bilan uzviy bog‘liqlikni ta’minlashga yo‘naltirilgan bo‘lishi;

rasmlar ko‘rinishidagi ilustrasiyalar: xaritalar, chizmalar, sxemalar, jadvallar, diagrammalar va fotosuratlar bilan bezatilgan bo‘lishi;

yangi tushunchalar, atamalar, qoidalar, formulalar, ta‘riflar va shu kabilar lug‘at ko‘rinishida ifodalangan bo‘lishi lozim.

Ilmiy-metodik talablar:

fan-texnikaning so‘nggi yutuqlarini o‘zida aks ettirishi;

o‘quv fani mavzularining mazmunan yaxlitligi ta‘minlangan bo‘lishi;

o‘quv fani mavzulari o‘zbek adabiy tili qoidalariga to‘liq rioya qilgan holda oddiy va sodda, tushunarli va ravon tilda bayon qilinishi;

mantiqiy ketma-ketlikka va izchillikka amal qilinishi;

milliy g‘oya va O‘zbekiston xalqining mentalitetiga zid bo‘lmagan tegishli ilustrasiyalar bilan boyitilishi;

savol va topshiriqlar aniq ifodalangan bo‘lishi;

o‘quvchilarni fikrlashga, yozishga, tasvirlashga, chizma chizishga, hisoblashga, amaliy ishlarni bajarishga, tajribalar o‘tkazishga o‘rgatishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish nazarda tutilgan bo‘lishi;

bir tushunchaning ikki xil atama bilan ifodalanishiga, sanalarni keltirishda mavhumlikka yo‘l qo‘yilmasligi;

kasb-hunarga yo‘naltirishga oid matnlar va rasmlar, izohli lug‘at, texnik ijodkorlik va mantiqiy tafakkurni o‘stirishga qaratilgan loyihalash hamda modellashtirish yuzasidan topshiriqlarni qamrab olgan bo‘lishi lozim.

Pedagogik-psixologik talablar:

keng jamoatchilik tomonidan tan olingan ilmiy asoslangan ma‘lumotlar, o‘quvchilarning bilim darajalari, eslab qolish qobiliyatlari, tafakkuri hisobga olingan holda voqea va hodisalarning mohiyatini anglashga va amaliy qiziqishlarini rivojlantirishga, bilim olishga va amaliy faoliyat bilan shug‘ullanishga bo‘lgan ehtiyojlarini to‘laqonli qondirishga yo‘naltirilgan bo‘lishi;

o‘quv fani mavzularining o‘quvchi yoshi va psixofiziologik xususiyatlariga mos holda berilishi, ma‘lum faktlar, tushunchalar, qoidalar va fanlararo bog‘liqlikni hisobga olgan holda tushunarli bayon qilinishi;

o‘quvchilarning yangiliklarni qabul qilish qobiliyatlari, oldin olgan bilimlarini o‘zlashtirganlik darajasi hisobga olingan bo‘lishi lozim.

Estetik talablar:

imkon darajasida yorqin, rangli, qiziqarli va chiroyli bo‘lishi;

matnlar o‘quvchiga ma‘lum ijobiy hissiy ta‘sirlarni o‘tkazishi va o‘quv faniga qiziqish uyg‘otishi;

bo‘lim, bob, paragraf va mavzular matnlarining turli shakl va ranglar bilan ajratilishi, mutanosibligi ta‘minlanishi;

rasm va tasvirlar badiiy estetik talablarga javob berishi, aniq va tiniq ifodalanishi lozim.

Gigiyenik talablar:

matn va ilustrasiyalar sanitariya qoidalari, normalari va gigiyena normativlariga mos bo‘lishi;

harflarning kattaligi va qog‘ozning sifati (og‘irligi, qalinligi, oqligi va shaffofligi).

Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida o‘quvchilarning tayanch kompetensiyasini takomillashtirish masalasi bugungi kunda dolzarb masalalardan biri sanaladi. Ta‘lim jarayoniga kompetensiyaviy yondashuvning tatbiq etilishi shaxsga yo‘naltirilgan ta‘limning muhim xususiyatlaridan hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasida ta‘limning uzluksizligi, uzviyligi, o‘quvchi shaxsi va qiziqishlari ustuvorligidan kelib chiqib, ularning yosh xususiyatlariga mos ravishda quyidagi tayanch kompetensiyalar shakllantiriladi [2].

Kommunikativ kompetensiya — ijtimoiy vaziyatlarda ona tilida hamda birorta xorijiy tilda o‘zaro muloqotga kirisha olishni, muloqotda muomala madaniyatiga amal qilishni, ijtimoiy moslashuvchanlikni, hamkorlikda jamoada samarali ishlay olish layoqatlarini shakllantirishni nazarda tutadi.

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi — mediamanbalardan zarur ma‘lumotlarni izlab topa olishni, saralashni, qayta ishlashni, saqlashni, ulardan samarali foydalana olishni, ularning xavfsizligini ta‘minlashni, media madaniyatga ega bo‘lish layoqatlarini shakllantirishni nazarda tutadi.

O‘zini o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi — doimiy ravishda o‘z-o‘zini jismoniy, ma‘naviy, ruhiy, intellektual va kreativ rivojlantirish, kamolotga intilish, hayot davomida mustaqil o‘qib-o‘rganish, kognitivlik ko‘nikmalarini va hayotiy tajribani mustaqil ravishda muntazam oshirib borish, o‘z xatti-harakatini muqobil baholash va mustaqil qaror qabul qila olish ko‘nikmalarini egallashni nazarda tutadi.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi — jamiyatda bo‘layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish va ularda faol ishtirok etish, o‘zining fuqarolik burch va huquqlarini bilish, unga rioya qilish, mehnat va fuqarolik munosabatlarida muomala va huquqiy madaniyatga ega bo‘lish layoqatlarini shakllantirishni nazarda tutadi.

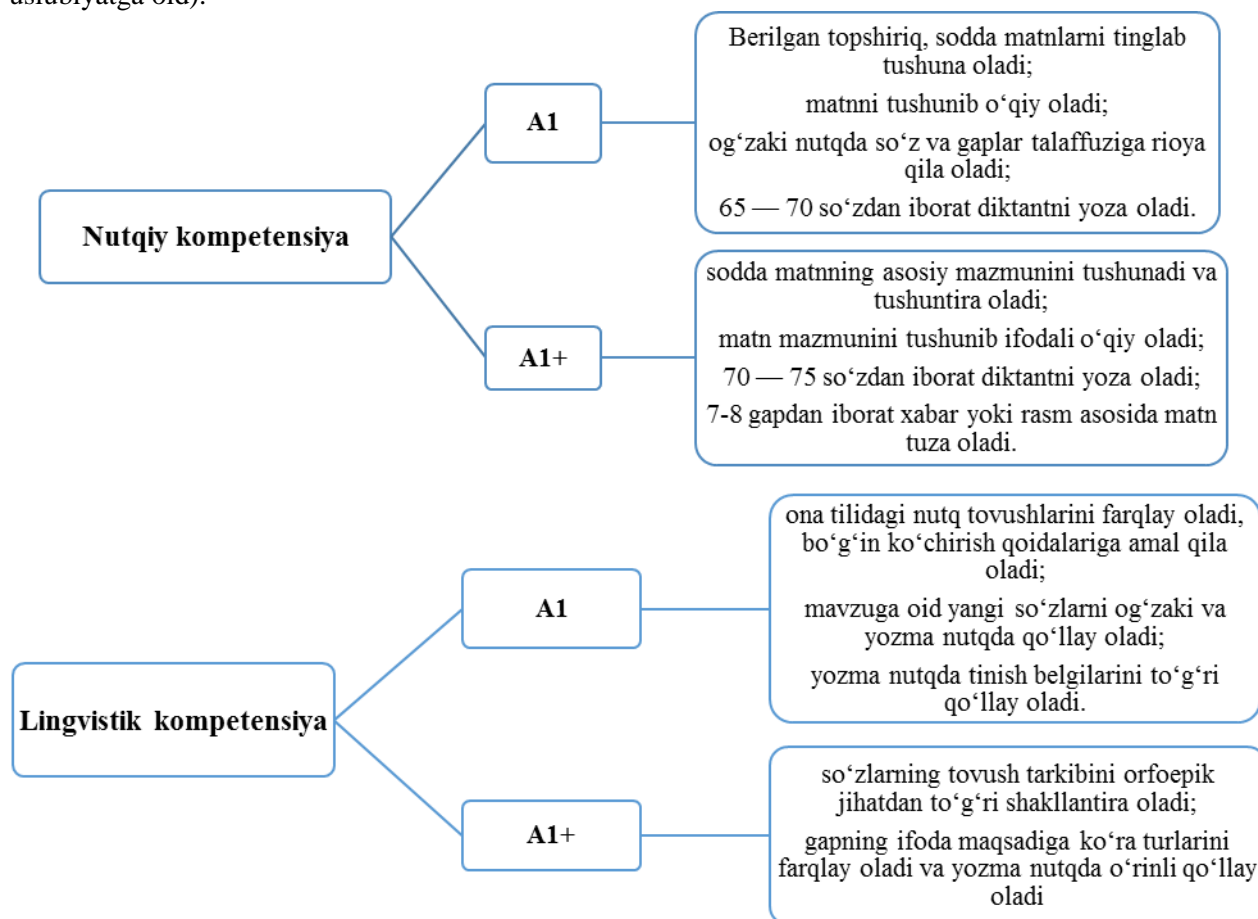
Milliy va umummadaniy kompetensiya — vatanga sadoqatli, insonlarga mehr-oqibatli hamda umuminsoniy va milliy qadriyatlarga e‘tiqodli bo‘lish, badiiy va san‘at asarlarini tushunish, orasta kiyinish, madaniy qoidalarga va sog‘lom turmush tarziga amal qilish layoqatlarini shakllantirishni nazarda tutadi.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo‘lish hamda foydalanish kompetensiyasi — aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy, oilaviy, kasbiy va iqtisodiy rejalarni tuza olish, kundalik faoliyatda turli diagramma, chizma va modellarni o‘qiy olish, inson mehnatini yengillashtiradigan, mehnat unumdorligini oshiradigan, qulay shart-sharoitga olib keladigan fan va texnika yangiliklaridan foydalana olish layoqatlarini shakllantirishni nazarda tutadi. Mazkur kompetensiyalar umumta‘lim fanlari orqali o‘quvchilarda shakllantiriladi [2].

Boshlang‘ich sinflarda tayanch kompetensiyalar bilan birga fanga oid kompetensiyalarni rivojlantirish ham kun tartibida turgan masalalardan biri sanaladi. Fanga oid kompetensiyalarning quyidagi shakllari mavjud.

1. Nutqiy kompetensiya (tinglab tushunish, so‘zlash, o‘qish, yozish);

2. Lingvistik kompetensiya (fonetika, grafika, orfoepiya, orfografiya, leksika, grammatika va uslubiyatga oid).

1-pacm. Kompetensiya tushunchasi

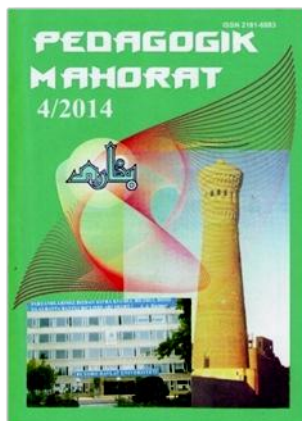
Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida tayanch kompetensiyalar o‘quvchilarga faoliyatning turli bosqichlarida o‘quv jarayonida ijtimoiy madaniy me‘yorlar, hayot uchun zarur bilimlarni integratsiyalashtirgan holda o‘zlashtirish natijasida hosil bo‘ladi. Tayanch kompetensiyalar shaxslararo va shaxsning ichki munosabatlari, nuqtai nazarlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu o‘z navbatida, tayanch kompetensiyalarning shaxsning o‘z-o‘zini rivojlantirishi, kommunikativ munosabatlarga kirishishi, umum madaniy tajribalarni o‘zlashtirishiga ko‘maklashadi. Tayanch kompetensiyalar o‘quv jarayonining natijasi va o‘quvchilarning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvini ta‘minlovchi pedagogik vosita sifatida namoyon bo‘ladi. O‘quvchilarda tayanch kompetensiyalar qanchalik samarali shakllangan bo‘lsa, ularning ijtimoiylashuvi shu

qadar jadal kechadi. Tayanch kompetensiyalar yordamida o‘quvchilar turli ijtimoiy vaziyatlarga osongina moslashadilar.

Xulosa. Ona tili va o‘qish savodxonligi darslarida tayanch kompetensiyalarning shakllanishi o‘quvchining o‘zi egallagan bilimlarni qo‘llashi, shaxsiy tajribasiga aylantirishi bilan bog‘liq faoliyatidir. O‘quvchilarda tayanch kompetensiyalarni muvaffaqiyatli shakllantirish uchun muayyan strategiyalar yordamida bilimlarni tizimli, uzluksiz, izchil va integratsiyalashtirgan holda taqdim etish kerak. Bunda o‘quvchilarning o‘zlari o‘zlashtirgan bilimlarini tizimli, integratsiyalashtirgan holda amaliy faoliyatlariga tatbiq etishlari lozim.

Adabiyotlar:

1. Aslanova N. X. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida matni o‘qish va tushunish kompetensiyalarini shakllantirishning innovatsion pedagogik texnologiyalari. Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (phd) dissertatsiyasi avtoreferati. Buxoro, 2023. -46 b.
2. Umumiy o‘rta ta‘limning davlat ta‘lim standarti va o‘quv dasturi // Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 6-apreldagi 187-son Qarori.
3. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta‘limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-sentyabrdagi “Xalq ta‘limini boshqarish tizimini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risidagi PF-5538-son Farmoni.
4. Adizov B. R., Khamroev A. R. Modeling activities of teachers when designing creative activities of students //Ilmiy xabarnoma. – C. 69.
5. Hamroev A. R. Modeling activities of teachers when designing creative activities of students //European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences. – 2019. – T. 2019.
6. Azimova I, Mavlonova K, Azimova I, Quronov S, Shokir Tursun Ona tili va o‘qish savodxonligi 1-2-qism: 1-sinf uchun darslik. – T.: “Respublika ta‘lim markazi”, 2021. – 104 b.
7. Mavlonova K, Azimova I, Quronov S, Shokir Tursun, Ro‘zmetova Z Ona tili va o‘qish savodxonligi. 1-2-qism: 3-sinfi uchun darslik. – Toshkent: “Respublika ta‘lim markazi”, 2022. – 144 b.
8. Mavlonova K, Azimova I, Quronov S, Shokir Tursunva boshq. Ona tili va o‘qish savodxonligi. 1-2-qism: 2-sinf uchun darslik. – T.: “Respublika ta‘lim markazi”, 2021. – 120b
9. Ona tili va o‘qish savodxonligi [Matn]: 2-sinf o‘qituvchilari uchun metodik qo‘llanma / I. Azimova [va boshq.]. -Toshkent: Respublika ta‘lim markazi, 2021. -128 b

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
“PEDAGOGIK MAHORAT”
ilmiy-nazariy va metodik jurnali
barcha ta’lim muassasalarini
hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jurnali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo‘llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o‘tamiz, maqola qo‘lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo‘limida qabul qilinadi.

Manzirimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy
Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 219-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g‘aznachiligi

23402000300100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017094100079001

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

<p>PEDAGOGIK MAHORAT</p> <p>Ilmiy-nazariy va metodik jurnal</p> <p>2023-yil 3-son (91)</p> <p>2001-yil iyul oyidan chiqqan boshlagan.</p> <p>OBUNA INDEKSI: 3070</p>	<p>Buxoro davlat universiteti nashri</p> <p>Jurnal oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o‘qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo‘ljallangan.</p> <p>Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi.</p> <p>Nashr uchun mas’ul: Nigora SAYFULLAYEVA Muharrir: Mexrigiyo SHIRINOVA Musahhih: Sarvinoz RAXIMOVA</p>	<p>Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar.</p> <p>Bosishga ruxsat etildi 28.04.2023 Bosmaxonaga topshirish vaqti 29.04.2023 Qog‘oz bichimi: 60x84. 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog‘i – 20,6 Adadi – 100 nusxa Buyurtma № 21 Bahosi kelishilgan narxda.</p> <p>“Sadriiddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahri M.Iqbol ko‘chasi 11-uy.</p>
---	--	--